

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.II.20.161/2022/5.

A felperes:

(felperes neve) ((lakcím, tartózkodási hely).)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Karácsonyi István László ügyvéd ((cím).)

Az alperes:

(alperes neve) (lakcím.)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Cserpák Judit ügyvéd (ügyvéd címe)

A per tárgya:

tulajdonjog megállapítása

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

(település 1. neve)-i Törvényszék, 8.P.20.760/2021/28.

A fellebbezést benyújtó fél:

felperes, 8.P.20.760/2021/31.

Í T É L E T

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja.**

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 300 000 (háromszázezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen az államnak felhívásra 2 500 000 Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

A tényállás

[1] A peres felek 1984 végén ismerkedtek meg. A felperes ekkor elvált családi állapotú volt, míg az alperes házasságának felbontása iránt eljárás volt folyamatban. A felperes magához váltotta volt házastársának a (település 1. neve), (ingatlan 1. címe) szám alatti ingatlanban fennállt tulajdoni hányadát, így az ingatlan egésze a tulajdonába került. Az alperes házassági életközössége megszűnése után előbb a nagymama tulajdonát képező szomszédos ingatlanba, majd a felperes fenti ingatlanába költözött, odavitte a ruháit, a mindennapi használati tárgyait és a dokumentumait. A felek megállapodtak, hogy az alperes hozzájárul az élelmezési és lakásfenntartási költségekhez. Ennek összege 1985-ben havi 2000 Ft volt, amit idővel – 1993-94-re – 10 000 Ft-ra emeltek. Az átadott összegről a felperes átvételi elismervényt állított ki.

[2] A felperes a tulajdonát képező ingatlant terhelő (X) lakáskölcsönt a hozzátartozói segítségével egyenlítette ki.

[3] A felekkel közös háztartásban élt a felperes lánya, akivel az alperes jó kapcsolatot ápol, ünnepi alkalmakkor megajándékozta. A felperes fiúgyermek az apai kapcsolattartások egy részét ugyancsak a felperesi ingatlanban töltötte. A bevásárlást, a háztartási teendőket a felperes látta el, saját költségén felújította az ingatlant, ahhoz az alperes nem járult hozzá.

[4] Megismerkedésükkor a felperes a (C.) (település 1. neve)-i irodájának alkalmazottja volt, emellett másodállást vállalt a (Y) Kft.-nél, majd a (F.)nál. Az alperes nem állt munkaviszonyban, azonban kerékpárokat szerelt, teherfuvarozást és gépeivel mezőgazdasági munkákat végzett. Idővel bővítette a gépparkját és alkalmazottakat foglalkoztatott. 1987-től a (Y) Kft.-nél állt alkalmazásban, ahol a felperes segítette a gépjármű-kölcsönzési tevékenységben. Később időszakosan munkanélküli volt, illetve vállalkozói tevékenységet folytatott. Folyamatosan vállalt szerelési feladatokat és teherfuvarozást.

[5] Az alperes árverésekre járt, ahová alkalmanként a felperes is elkísérte. Az árveréseken gépjárműveket és egyéb, magasabb áron tovább értékesíthető vagyontárgyakat vásárolt, amiket felújított, majd eladott. Alkalmoszerűen a felperes is vásárolt az árveréseken: a megvett tárgyakat maga fizette ki és értékesítette. Az alperes több ízben utazott (külföldi ország neve)-iba alkatrész- és gépbeszerzés céljából, ahová a felperes elkísérte és tolmácsolt neki. Együttélésük alatt az alperes folyamatosan foglalkozott gépjárművek adásvételével.

[6] Az alperes az 1990. április 9-én kelt adásvételi szerződéssel megvásárolta testvérétől, (testvér neve)től és annak házastársától az egyenlő arányú közös tulajdonukat képező (település 2. neve)i (ingatlan 2. címe, hrsz.-a) szám alatti ingatlant 300 000 Ft vételárért. A szerződő felek megállapodtak, hogy az alperes a vételár kifizetése helyett az eladók tulajdonát képező külterületi ingatlanon házat épít a testvére és házastársa részére oly módon, hogy a kivitelezést maga finanszírozza. Az alperes a tanya ingatlan – részben pénzintézeti kölcsön igénybevételevel – felépítette. A felperes a szerződések és egyéb megállapodások írásba foglalásában, legépelésében segített:

[7] Az alperes 1991. június 3-án napján vállalkozói igazolványt váltott ki műszerész, teherfuvarozó és záloghitel nyújtási tevékenységre, majd a (település 2. neve), (ingatlan 3. címe). szám alatti ingatlanban megnyitotta első zálogházát. A későbbiekben további telephelyeken is záloghitelezést folytatott.

[8] Az alperes 1993. szeptember 17-én megvásárolta a (település 3. neve)i (ingatlan 4. címe, hrsz.-a) szám alatti ingatlant 2 500 000 Ft vételárért zálogház üzemeltetés céljára, 1994. március 7-én pedig (H.) Kft. néven egyszemélyes gazdasági társaságot alapított gépjárműkereskedelem főtevékenységgel. 1995. szeptember 25-én ismét adásveteli szerződést kötött: megvásárolta a (település 4. neve)i (ingatlan 5. címe, hrsz.-a). szám alatti ingatlant 2 000 0000 Ft vételárért zálogház működtetése céljából. Egyidejűleg kölcsönszerződés is létrejött az eladó és közte, amelyben 1 800 000 Ft kölcsön visszafizetését vállalta 1995. október 31-i határidővel.

[9] A felek együttélésük alatt közös nyaralásokon és egyéb programokon vettek részt, néhány nyaralásra a felperes lányát és az alperes fiát is elvitték. A családi eseményeket, ünnepeket a felperes családjával közösen tartották, az alperes családjával ilyen jellegű kapcsolatot nem ápoltak. A közös nyaralások részvételi díját, éttermi étkezéseik költségeit külön-külön finanszírozták.

[10] Az alperes 1996 nyarán elköltözött a felperestől, de már korábban sem nem töltött minden éjszakát nála: (hölgy neve)val létesített kapcsolatot, aki jelenleg az élettársa.

A felperes keresete, az alperes ellenkérelme

[11] A felperes pontosított keresetében a (település 4. neve) (ingatlan 5. címe, hrsz.-a). szám alatti, a (település 2. neve) (ingatlan 2. címe, hrsz.-a) szám alatti és a (település 3. neve) (ingatlan 4. címe, hrsz.-a). szám alatti ingatlanok tekintetében 1/2 arányú tulajdonjoga megállapítását és ingatlan-nyilvántartási bejegyzését kérte élettársi szerzés jogcímén.

[12] Keresete jogalapjaként a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 578/G. § (1) és (2) bekezdésére, 88-89. §-ára, 115. § (1) bekezdésére és 116. § (1) bekezdésre hivatkozott.

[13] Nyilatkozata szerint az alperessel 1984 novemberétől 1996 augusztusáig gazdasági együttműködést is magában foglaló, jogi értelemben vett élettársi kapcsolatban élt. Együttélésük alatt a tulajdonát képező ingatlant használták, közösen vettek részt családi eseményeken, nyaralásokon és harmadik személyek felé is kinyilvánították együvé tartozásukat. Közös gazdasági célként a "meggazdagodást" jelölte meg. Ezzel összefüggésben azt adta elő, hogy egy lemezkazettában gyűjtötték a megtakarításaikat, ebből vásároltak árveréseken gépjárműveket, amelyeket továbbértékesítettek. Az alperes minden hónapban a megállapodásuk szerinti összeggel járult hozzá az élelmezés és a lakhatás költségeihez, amiről átvételi elismervényt állított ki. Kiemelte: segített az alperesnek a gépjárművek vontatásában, (külföldi ország neve)-i útjai során a tolmácsolásban. Állítása szerint az alperes a közös megtakarításaik felhasználásával vásárolta a saját nevére a (település 4. neve)i, a (település 2. neve)i és a (település 3. neve)i ingatlanokat. Előadta, mindvégig rendelkezett munkahellyel, volt, hogy egyszerre több munkakört is ellátott, ezáltal a jövedelme meghaladta az alperesét, aki időszakosan munkanélküli volt, illetve vállalkozási tevékenységet folytatott – szerényebb bevétellel. Az ingatlanok tekintetében a szerzésben való közreműködésüket egyenlő arányúnak tekintette. Hangsúlyozta: az élettársi kapcsolat létesítésének időpontjában az alperes tulajdonát egy tehergépjármű és egy Zaporozsec típusú személygépkocsi állt, megtakarítása nem volt. Az együttélésük alatt közösen folytatott tevékenység, az árveréseken vásárolt, majd utóbb eladott ingóságok értékesítéséből származó megtakarítás tette lehetővé az ingatlanok megvásárlását, amelyeknek ezért ingatlan-nyilvántartáson kívüli tulajdonosa. A munkamegosztást illetően kiemelte, hogy a háztartási feladatokat ő látta el, emellett adminisztratív és egyéb segítséget is nyújtott az alperes munkájához, az autókölcsönzőben

rendszeresen helyettesítette. Állította, hogy az alperes átadta a (település 2. neve)i ingatlan vételárát a testvérének, nem volt szó az írásba foglalttól eltérő megállapodásról.

[14] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

[15] Álláspontja szerint közös vagyon gyűjtése céljából nem működtek együtt a felperessel, nem voltak közös gazdasági céljaik, ezért jogi értelemben nem minősíthetők élettársaknak. Tagadta, hogy életvitelszerűen a felperes lakásában lakott, ezzel szemben a lakóhelye mindvégig a (település 2. neve), (ingatlan 3. címe) szám alatti ingatlanban volt. Azt azonban elismerte, hogy rendszeresen látogatta a felperest, az éjszakákat, a hétvégéket nála töltötte. Lényegesnek tartotta, hogy hozzájárult a rezsiköltségekhez, amelynek összege a mindenkorin átlagkeresetének a fele volt. Vitatta, hogy közös megtakarításaik voltak, illetve, hogy azt egy pénzkazettában gyűjtötték. Egymásnak a munkavégzés során - saját előadása szerint is - kölcsönös szívességeket tettek, de jövedelmeiket külön kezelték, a másik jövedelmi, vagyoni viszonyait nem ismerték teljeskörűen. Állította, hogy havi jövedelme meghaladta a felperesét, mivel egyszerre több munkahellyel rendelkezett. Nem ismerte el, hogy volt munkanélküli, mert fuvarozói és a kerékpár javítási tevékenységet folyamatosan végzett, a házassága felbontását követően pedig a rendelkezésére álló mezőgazdasági eszközökkel is folytatott szolgáltató tevékenységet. Hivatkozása szerint a válását követően 500 000 Ft készpénze is volt, amelyet üzleti tevékenysége során felhasznált. A szerződésben foglaltakkal szemben állította, hogy a (település 2. neve)i ingatlan vételárát nem fizette ki a testvérének, hanem utóbb építette fel a számára a tanyás ingatlant. A (település 4. neve)i és a (település 3. neve)i ingatlanokat illetően arra hivatkozott, hogy azokat 2000-ben azért értékesítette, mert a gazdasági tevékenysége folytatásához készpénzre volt szüksége, majd azokat – amikor a felperessel már nem volt kapcsolata – visszavásárolta. Véleménye szerint ez is gátját jelenti annak, hogy élettársi közös vagyon részeki legyenek. Súlyal kérte értékelni, hogy a felperes évtizedekig nem érvényesített igényt vele szemben, a vételár arányos részére irányuló esetleges kötelmi igénye pedig elévült. Előadta: a zálogházi tevékenységben a felperes csak alkalmasszerűen működött közre, és csupán szívességből nyújtott neki segítséget a fuvarozási feladatokban, illetve a menetlevelek kiállításában is. Állította, hogy a per tárgyát képező ingatlanokat a saját vagyona hasznából vásárolta, tulajdonjoguk megszerzésében a felperes nem vett részt. Kérte figyelembe venni azt is, hogy utóbb azokat felújította, bővítette, ezért forgalmi értékük jelentősen nőtt.

[16] Számítása szerint a jogalap esetleges fennállta esetén a felperes a (település 4. neve)i ingatlan 4/35, a (település 3. neve)i ingatlan 4/40, míg a (település 2. neve)i ingatlan 3/15 részét szerezhethné meg, amelyeket érintően – feltételesen – viszontkeresetet terjesztett elő arra hivatkozással, hogy az ingatlanok fentebb megjelölt tulajdoni hányadainak tulajdonjogát elbirtoklással megszerezte, mert a felperes 24 éven keresztül elmulasztotta az igényérvényesítést. Kiemelte, hogy a régi Ptk. 121. § (1) bekezdése szerinti 15 éves elbirtoklási idő már 2011-ben eltelt. Lényegesnek tartotta továbbá, hogy a felperes nem kifogásolta az ingatlanok tulajdonjogának az alperes nevére történő bejegyzését, az alperes kizárólagos birtoklásának tényét és rendelkezési joga gyakorlását.

[17] A felperes a viszontkereset elutasítását kérte arra hivatkozva, hogy a tulajdoni igények nem évülnek el, így az alperesnek számíthatnia kellett esetleges későbbi igényérvényesítésére, ezért az ingatlanokat nem birtokolhatta sajátjaként jóhiszeműen. Birtoklása és használata valójában szívességi alapú volt, ami kizárja az elbirtoklással történő tulajdonszerzést.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[18] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.

[19] Határozatának indokolása szerint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. tv. (Ptk.) 50. § (1) bekezdése szerint a jogvitára a régi Ptk. 578/G. § (1) bekezdése és a 685/A. §-a alkalmazandó, ezért vizsgálni kell az élettársi kapcsolat megállapításához szükséges konjunktív feltételek fennállását, különös tekintettel a felek közötti gazdasági együttműködésre. A jogi értelemben vett élettársi kapcsolat megállapítása elengedhetetlen feltételének tekintette a közös gazdasági célok elérése érdekében való együttműködést, a jövedelmek közös cél érdekében történő felhasználását.

[20] Megállapította, hogy a felek 1984. év végétől érzelmi kapcsolatot alakítottak ki, ami 1996 nyaráig állt fenn, ez idő alatt egy ingatlanban éltek, a külvilág felé kapcsolatukat felvállalták, azonban a jövedelmeiket külön kezelték, közös bankszámlával, megtakarításokkal nem rendelkeztek. Hangsúlyozta, a felperes által megjelölt, az együttélés alatt általa kifejtett tevékenység (háztartásvezetés, közreműködés a gépjárművek megvásárlásában, tolmácsolás, adminisztratív munka stb.) nem minősül a mindennapi életvitelen túlmutató gazdasági együttműködést megvalósító tevékenységnek, abból a közös vagyon gyarapításának szándéka nem vélelmezhető. A peradatok szerint az alperes a saját vagyona felhasználásáról önállóan hozta meg döntéseit, célja egyéni gazdagodásának elérése volt. A perben meghallgatott tanúk egyike sem rendelkezett közvetlen, a felek együttélésének időszakából származó és mindkét fél által megerősített információval a pénzkezelésükről, gazdálkodásukról. A tanúk elsődlegesen a felperes elmondása alapján állították, hogy a felek együtt tartották a pénzüket, az alperestől ilyen tartalmú ismeretük azonban nem származott. Nem volt tudomásuk az ingatlanok vételárának forrásáról sem, ellenben az alperes igazolta, hogy volt olyan befektethető pénzeszköze ((testvér neve), (alperes neve) tanúvallomása), amelynek forgatásával jelentős haszonra tehetett szert, s amelyből ingatlanvásárlásait fedezte. Ez utóbbi tanúk igazolták, hogy a felek kapcsolatának kezdetekor az alperes több haszongépjárművel, munkaeszközzel és tehergépjárművel rendelkezett, amellyel hasznot hajtó vállalkozási, fuvarozási tevékenységet folytatott, a gépjárművek értékesítéséből befolyó vételárat pedig árverési vagyontárgyak megvételére fordította, amelyeket utóbb haszonnal adott el. Ezzel szemben a felperes a hozzátartozói segítségével tudta az ingatlanát terhelő kölcsönt visszafizetni. Értékelte azt is, hogy az alperessel való összeköltözését követően szobakiadással már nem tudott foglalkozni. Mindezekből sem jelentős saját, sem közös megtakarítás létre nem lehet következtetni. A periratokhoz csatolt árverési jegyzőkönyvek, megállapodások azt támasztották alá, hogy a gazdasági tranzakciókat az alperes a saját nevében, saját pénzeszközeiből és hasznára hajtotta végre, azokhoz a felperes anyagi hozzájárulása nem bizonyított. A gazdasági közösség hiányára utalt az is, hogy az alperes a rezsi- és lakhatási költségekhez minden hónapban hozzájárult, a felek az éttermi számláikat külön fizették, nyaralásaik költségeit külön-külön biztosították, emellett a felperes nem volt tisztában az alperes által folytatott gazdasági tevékenység mibenlétével sem. Mindezekre figyelemmel a felperes keresetét jogalap hiányában elutasította, a feltételesen előterjesztett alperesi viszontkereset érdemi vizsgálatát pedig – mint szükségtelent – mellőzte.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[21] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen előterjesztett fellebbezésében a felperes annak megváltoztatását és a keresetének teljes egészében helyt adó döntés meghozatalát kérte.

[22] Felülbírálati jogkörként a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. tv. (a továbbiakban: Pp.) 369. § (3) bekezdés a)-d) pontjaiban foglaltakra hivatkozott. Fellebbezési érvelése szerint a peres felek között gazdasági együttműködést is magában foglaló, jogi értelemben vett élettársi életközösség állt fenn, s miután a perben bizonyítást nyert

jövedelmeik közös kezelése és felhasználása, tulajdoni igényének elutasítása jogszabálysértő. A fellebbezés túlnyomórészt a felperes személyes előadását tartalmazza, ami a per anyagát képező felperesi beadványok és előadások megismétlése. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság iratellenes ténymegállapításokat tett az alperes életközösség létesítéskori vagyoni helyzetét illetően, emellett a bizonyítékok téves értékelése eredményeként vont le következtetést a közös vagyon gyarapítása célzatának hiányára. Fenntartotta álláspontját, hogy a háztartásvezetés mellett minden tevékenységében segítette az alperest, a közös gazdagodás elérése érdekében vele mindvégig együttműködött. Állította: a jövedelmeik, így a zálogházi tevékenységből befolyó haszon is közös szerzemény volt, emiatt a perrel érintett ingatlanoknak ingatlan-nyilvántartáson kívüli tulajdonosa. Sérelmezte, hogy adásvételük körülményeit illetően az elsőfokú bíróság nem hallgatta meg az alperes által megnevezett tanúkat, nyilatkozatuk ugyanis – véleménye szerint – cáfolta volna az alperes előadását. Eljárási szabálysértésként kérte értékelni, hogy az elsőfokú bíróság a felperes és jogi képviselője távollétében úgy tartotta meg a 2022. február 8. napjára kitűzött tárgyalást, hogy az alperes jogi képviselőjének távolmaradásáról előzetesen tájékoztatást adott, arról azonban nem, hogy az alperes személyesen megjelenik, ezért csak az alperes meghallgatására kerülhetett sor. Utalt arra, hogy az alperes bizonyos tényeket az első tárgyalást követően adott elő, holott azt már az első tárgyaláson is megtehetette volna, és ennek következményeit az elsőfokú bíróság nem vonta le. Kifogásolta továbbá, hogy az alperes nem igazolta az együttélés időtartama alatt megszerzett jövedelmeinek összegét, hogy a válóperét követően milyen vagyontárgyakkal rendelkezett és milyen gépjárművekkel kereskedett. Kiemelte: emellett azt sem bizonyította, hogy a házassága felbontása után jelentős összegű készpénzzel rendelkezett. Az elsőfokú bíróságnak értékelnie kellett volna, hogy együttélésük alatt nem mindig volt állása, vállalkozóként sem dolgozott, és számára jelentős megtakarítást jelentett, hogy a felperes különvagyoni ingatlanában lakott, a rezséhez csak csekély összeggel járult hozzá. Közös gazdálkodásként kérte értékelni, hogy együtt vásároltak autókat, azokat is, amelyeket a saját nevükre vettek és önállóan értékesítettek, mert a hasznuk közös vagyon lett. Minden hasznót a közös pénzkazettába tettek bele, ebből finanszírozták a következő közös gazdasági célt. Fenntartotta álláspontját, hogy az alperest minden munkájában tevékenyen segítette, együtt jártak árverésekre, amit a jegyzőkönyvek is tanúsítanak, s amelyek célja a közös gazdagodás volt. Tételesen cáfolta az alperes élettársi kapcsolat hiánya körében tett tényállításait.

[23] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Álláspontja szerint a fellebbezés nem felel meg a Pp. 371. §-ában foglalt követelményeknek: nem tartalmaz érdemi indokolást, és nem állapítható meg belőle, hogy a felperes véleménye szerint az elsőfokú bíróság mely anyagi, vagy eljárási szabályt sértett meg, mennyiben téves a bizonyítékok mérlegelése és ebből következően miért megalapozatlan az érdemi döntés. Hangsúlyozta, a fellebbezés jogi indokolást szinte nem tartalmaz, valójában a felperes személyes előadását részletezi, ami azonban nem alkalmas az elsőfokú ítélet aggályossá tételére, különös tekintettel arra, hogy az elsőfokú bíróság az érdemi döntését a bizonyítás eredményére, a tanúvallomásokra és az okirati bizonyítékokra alapította. A felperes jogvita elbírálása szempontjából releváns állításaira reagálva kiemelte: (tanú 2. és 3. neve) tanúkénti meghallgatásától azért állt el, mert vallomásuk a viszontkereset szempontjából lehetett volna lényeges, a kereset jogalapja körében nem, emellett nem rendelkezett pontos információval a tanúk jelenlegi lakcíméről. Megítélése szerint nem merülhet fel iratellenesség amiatt, hogy bizonyos tényelőadásokat nem a per első tárgyalásán tett meg, hanem a későbbiekben. A perfelvételi tárgyaláson a peranyag részletes bírói összegzése történt, abban csak a peres felek rövid nyilatkozatai kerültek rögzítésre, a részletes személyes meghallgatásra csak a későbbiekben kerülhetett sor, így fel sem merülhetett egyes tényállítások korábbi előadása.

Nyomatékosan kérte figyelembe venni, hogy a felperes vagyoni igénye érvényesítésével 24 évet várt, és késedelmére nem szolgált elfogadható magyarázattal.

Az ítéltábla döntése és indokai

[24] A fellebbezés alaptalan.

[25] A felperes fellebbezésében a megállapított tényállást és az abból levont következtetéseket vitatta: állította, hogy a tényállás iratellenes és hiányos, a bizonyítékok mérlegelése téves és okszerűtlen. A fellebbezés azonban nem felel meg maradéktalanul a perben alkalmazandó polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. tv. (a továbbiakban: Pp.) által megkövetelt feltételeknek. A Pp. által célzott professzionális pervitel egyik alapvető eszköze a kötelező jogi képviselet. Ezzel kívánja a Pp. megteremteni – egyebek mellett – a fél számára a hatékony jogorvoslat lehetőségét, hiszen ahhoz elengedhetetlen a kifogásolt ítéleti rendelkezéseket világos jogi érvekkel támadó, adekvát fellebbezés előterjesztése. Ehhez a fellebbezésben meg kell jelölni egyfelől, hogy a másodfokú bíróság mennyiben változtassa meg vagy helyezze hatályon kívül az elsőfokú ítéletet, másfelől hogy milyen anyagi, illetve eljárásjogi jogszabálysértést követett el az elsőfokú bíróság. További követelmény emellett annak pontos megfogalmazása, hogy milyen okból hozza meg a másodfokú bíróság a fél által megjelölt döntést. Nem –illetőleg nem maradéktalanul – elégíti ki ezt a követelményt az olyan fellebbezés, amely szelektálás nélkül, a fél önmagát is többször ismétlő és az elsőfokú ítélettel nem minden tekintetben adekvát személyes beadványát idézi. Az ilyen fellebbezési tartalom alapot adhat a fél által előadottak teljes, vagy részleges figyelmen kívül hagyására.

[26] Jelen esetben a felperes jogi képviselője a másodfokú bíróság által gyakorolni kért felülbírálati jogkörként a Pp. 369. §-ának valamennyi pontját megjelölte idézve azok megszövegezését. Fellebbezése tartalmában arra irányult, hogy a másodfokú bíróság a bizonyítékok eltérő mérlegelése eredményeként a tényállást kiegészítve és pontosítva – az elsőfokú ítélet megváltoztatásával – állapítsa meg, hogy a peres felek a felperes által megjelölt időtartamban élettársi kapcsolatban éltek. Emellett a felperes hosszas (mintegy 35 oldal terjedelmű) személyes előadását is tartalmazza, amelyből az ítéltábla azokat az érveket vizsgálta meg, amiket a felperes a keresetet elutasító elsőfokú döntés érveivel, jogi álláspontjával szemben, ahhoz köthetően hozott fel.

[27] A bíróságnak az alperes védekezésére tekintettel az eljárás során először a kereset jogalapja, azaz az élettársi jogviszony fennállta körében kellett állást foglalnia és az ehhez szükséges bizonyítást lefolytatnia. A jogalap fennállta akkor állapítható meg, ha az élettársi kapcsolat együttes törvényi feltételei (régi Ptk. 685/A. §) hiánytalanul bizonyítottak, illetőleg nem vitatottak. A bizonyítás a felperes érdeke, vagyis a szükséges bizonyítékokat neki kell szolgáltatnia, illetve a bizonyítási indítványt megtennie. Ha az élettársi kapcsolat fennállta igazolt, akkor folytatódhat a bizonyítás a szerzési arányokat illetően.

[28] Az elsőfokú bíróság ennek megfelelően járt el, majd – mérlegelve az élettársi kapcsolat fennállta szempontjából releváns bizonyítékokat és a felek nyilatkozatait – jogalapjában utasította el a keresetét amiatt, mert az élettársi életközösség megvalósulásának egyik, a régi Ptk. 685/A. §-a szerint feltétele, a felek gazdasági közössége nem állt fenn. Ítéletében helyesen ismertette a régi Ptk. 578/G. §-ához kapcsolódó bírói gyakorlatot, így azt, hogy a közös gazdálkodás – a mindennapi életvitel mellett – a közös gazdasági cél elérése érdekében folytatott vagyoni tevékenységekben megnyilvánuló gazdasági együttműködést jelent, amelyben a felek legalább hallgatólagosan egyetértenek abban, hogy a gazdasági tevékenység eredményeként szerzett vagyon közös legyen akkor is, ha kifelé, harmadik személyek irányában csak egyikőjük jelentkezik szerző félként (BDT2011. 2601.). Önmagában az

együttélés ténye, az érzelmi kapcsolat léte, annak a külvilág számára történő felvállalása, emellett kölcsönös szívességi szolgáltatások nyújtása nem eredményezheti a jogi értelemben vett élettársi viszony megállapítását.

[29] A felperes fellebbezésében támadta a bizonyítékok mérlegelését, a Pp. erre vonatkozó 279. §-ának megsértése azonban csak akkor állapítható meg, ha az ügy elbírálása szempontjából releváns tényállás feltáratlan maradt, iratellenes vagy okszerűtlen, illetve logikai ellentmondásokat tartalmaz. Nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek pedig az minősíthető, ha a bizonyítékok alapján csak egyfajta, a támadott határozattól eltérő következtetésre lehet jutni, ami a perbeli esetben nem állapítható meg. Az elsőfokú bíróság helytállóan értékelte a bizonyítékokat és azok bizonyító erejét, okszerű mérlegeléssel vetette egybe azokat. Megállapított tényállásával és abból levont jogi következtetéseivel az ítéltábla egyetért.

[30] Miután az elsőfokú bíróság jogalapjában utasította el a keresetet, az ítéltábla a másodfokú eljárásban kizárólag azokat a fellebbezési érveket vizsgálta, amelyek a kereseti kérelem jogalapjához kapcsolódtak, azaz amelyek a jogvita e részének eldöntéséhez szükséges lényegi tényekre és azok bizonyítékaira vonatkoztak. Így figyelmen kívül maradtak az egyes vagyontárgyakkal, a megszerzett jövedelmek összegével, a szerzésben való közreműködés arányával, stb. kapcsolatos felperesi érvek, nyilatkozatok. Ezek ugyanis csak akkor kaphatnak szerepet, ha a kereset jogalapja, azaz élettársi kapcsolat ténye bizonyított.

[31] A felperes érvelésével ellentétben nem követett el jogszabálysértést az elsőfokú bíróság (tanú 2. és 3. neve) tanúkénti meghallgatásának mellőzésével, mert vallomásuk egyfelől az alperes viszontkereseti kérelmével összefüggésben lett volna releváns, amelynek érdemi tárgyalása szükségtelen volt, másfelől az alperes utóbb elállt e bizonyítási indítványától, a felperes pedig nem kérte, és a perfelvételi szak lezárását követően – a Pp. 220. §-ában foglalt feltételek hiányában – már nem is kérhette a meghallgatásukat. Az elsőfokú bíróságnak tehát – azon túl, hogy a jogalap fennállta szempontjából szükségtelen lett volna – eljárásjogi okból módja sem volt a tanúmeghallgatások foganatosítására.

[32] Alaptalanul kifogásolta a felperes a 2022. február 8. napjára kitűzött tárgyalás megtartását is. Tény, hogy az alperesi képviselő betegségére hivatkozva jelezte a tárgyalásról való távolmaradását, kérte annak elhalasztását. Tény az is, hogy azon az alperes személyesen részt vett, míg a felperes jogi képviselője a tárgyalás elhalasztásához – egy nappal annak kitűzött időpontja előtt – hozzájárult, így azon sem ő, sem a felperes nem jelent meg. Lényeges azonban, hogy a tárgyaláson bizonyítási cselekmény nem folyt, az alperes érdemi nyilatkozatot nem tett és az elsőfokú bíróság olyan eljárási cselekményt sem foganatosított, amely megkövetelte volna a peres felek, illetve jogi képviselőik személyes jelenlétét. Mindazonáltal a felperes azt sem jelölte meg, hogy a tárgyalás megtartása mely jogát sértette, akadályozta-e bármilyen eljárási cselekmény vagy nyilatkozat megtételében, azaz nem adta elő, valójában az miért sérelmes a számára. Megjegyzi továbbá az ítéltábla, hogy az elsőfokú bíróságnak az idő rövidségére tekintettel nem volt módja arra, hogy a tárgyalást megelőzően külön végzésben rendelkezzen a tárgyalás elhalasztásáról és azt a peres feleknek kézbesítse. Ennélfogva nem állapítható meg a részéről eljárási szabálysértés amiatt, hogy a folytatólagos tárgyalást megkezdte, majd a felek közös kérelme alapján azt nyomban elhalasztotta.

[33] Az elsőfokú bíróság a Pp. 265. § (1) bekezdésében foglaltak megsértése nélkül telepítette az ügyben a bizonyítási terhet a felperesre: az élettársi kapcsolat létének a megállapításához szükséges konjunktív feltételek megvalósulásának bizonyítása ugyanis a perben felperesi érdek volt, az ezzel kapcsolatos tényeket, bizonyítékokat nem az alperesnek kellett szolgáltatnia. A felperes bizonyítása azonban nem vezetett eredményre: a szolgáltatott bizonyítékok nem támasztják alá a jogi értelemben vett élettársi kapcsolat fennálltát. Itt jegyzi meg az ítéltábla, nem terheli mulasztás az elsőfokú bíróságot amiatt sem, hogy nem hívta fel

a feleket a jogalap elbírálása szempontjából közömbös bizonyítékok előterjesztésére, ami csak a jogvita szükségtelen elhúzódását idézte volna elő.

[34] A periratok alapján megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság a perfelvételi tárgyaláson az elsőfokú bíróság részletesen ismertette a kereseti tényállást és az alperes ellenkérelmében, valamint viszontkeresetében foglaltakat, azt a jegyzőkönyvben teljes terjedelmében rögzítette, míg a felek nyilatkozatából pedig azt foglalta jegyzőkönyvbe, hogy az általuk előadottakat fenntartják. Nem volt akadálya annak, hogy akár a felperes, akár az alperes utóbb, a személyes meghallgatása során – még a perfelvételi eljárás keretében – a tényelőadását pontosítsa, kiegészítse, álláspontját további tényekkel, indokokkal támassza alá. Mivel bíróságnak ítéletében valamennyi, a jogvita elbírálása szempontjából releváns tényelőadást értékelnie kell, tehát azokat is, amelyeket a felek személyesen, a perfelvételi tárgyaláson szóban adnak elő, azzal sértett volna eljárási szabályt az elsőfokú bíróság, ha a felek bármelyikének a per eldöntése szempontjából lényeges tényelőadását figyelmen kívül hagyta volna és ennek okáról ítéletében nem adott volna számot. Ezért alaptalan a felperesnek az elsőfokú bíróság ezzel kapcsolatos, az alperes előadását értékelő tevékenységét kifogásoló hivatkozása.

[35] Ami a jogvita érdemét illeti, az elsőfokú bíróság helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a felperes indítványa alapján meghallgatott tanúk nem támasztották alá azt a tényelőadását, amely szerint mindkét fél szándéka a közös vagyon gyarapítására irányult. A felperes lánya és barátnője, (tanú 4. neve) valamint (tanú 5. neve) azért vélelmezték a közös gazdálkodás megvalósulását, mert a felek közösen bonyolították a vásárlásokat, együtt jártak árverésre. E közös tevékenységek fedezetül szolgáló pénz eredetéről azonban nem tudtak számot adni. (tanú 5. neve) tanú kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy nem tudja, honnan vették a felek az ehhez szükséges pénzeszközöket, azt közös vagyomból vagy valamelyik fél saját vagyonából teremtették elő. (tanú 6. neve) tanúvallomása a gazdasági kapcsolat megállapíthatósága szempontjából nem volt értékelhető, és (tanú 7. neve) – a felperes volt munkatársa – nyilatkozatából is csak a felek érzelmi kapcsolatára, kölcsönös szívességi szolgáltatások nyújtására lehetett következtetéseket levonni. A tanú a felperes elmondásából szerzett tudomást a közös vásárlásokról, de nem tudott nyilatkozni arról, hogy azokat kinek a vagyonából valósították meg, és az ingatlanok vásárlásának körülményeiről, a zálogházak működtetéséről, a közös utazások költségeinek viseléséről sem voltak információi. A tanúnak nem volt az alperes által is megerősített tudomása közös gazdasági célokról, valójában a felek (Y) Kft.-nél végzett tevékenységén (gépjárműkölcsönzés) kívül – amelyet mindkét fél a cég alkalmazottjaként, annak érdekében végzett – más együttműködésről nem tudott számot adni. Az elsőfokú bíróság a fenti tanúvallomásokat egyenként és összességükben értékelve jutott arra a helytálló következtetésre, hogy azok a felperesi tényelőadás bizonyítására nem alkalmasak. Lényeges továbbá, hogy a felperes maga is tett olyan nyilatkozatokat mind az elsőfokú eljárás során, mind a fellebbezésében, amelyek cáfolják a gazdasági együttműködés megvalósulását. Nem vitás ugyanis, hogy az alperes egy fix, a felek megállapodása szerinti összeggel minden hónapban hozzájárult a háztartás költségeihez, amelyről a felperes átvételi elismervényt állított ki, emellett külön fizették az utazások és az éttermi étkezések költségeit is. Ezek az előadott tények arra utalnak, hogy a felek a jövedelmeiket külön kezelték, azokkal maguk gazdálkodtak. Az ítéltábla ezek közül súllyal értékelte az átvételi elismervény adásának gyakorlatát, mert egy érzelmi és gazdasági szempontból, azaz jogilag élettársnak minősülő kapcsolatban ez a fajta szoros elszámolás nem jellemző. Ezt a mindennapokban szokásosan akkor alkalmazzák, ha a felek mindegyike saját gazdasági, üzleti céljait, egyéni vagyongyarapítását tartja szem előtt.

[36] A felperes a fellebbezésében kifogásolta: az elsőfokú ítélet az általa vásárolt és értékesített gépjárművekről annak ellenére nem tesz említést, hogy az alperes elismerte, a

felperes maga fizette ki az általa vásárolt gépjárműveket és értékesítette is azokat. Miután ez a körülmény is a felek egymástól elkülönült gazdálkodását igazolja, mert bár együtt vettek részt az árveréseken, mégis a saját megtakarításaikból és egyéni céljaikra vásároltak ingóságokat, majd az értékesítésükből befolyt összegekkel is maguk rendelkeztek, az elsőfokú bíróság nem vétett lényeges eljárási szabályt ennek ítéleti mellőzésével.

[37] A felperes fellebbezésében számos helyen hivatkozott közös célként a vagyongyarapodásra, meggazdagodásra, ingatlanvásárlásra. Ez utalhat arra, hogy neki – a tartós érzelmi kapcsolat és együttélés mellett – valóban a közös vagyon létrehozása és gyarapítása volt a célja, az azonban a feltárt bizonyítékokból okszerűen nem következtethető, hogy az alperest is ugyanez a cél vezette. Az ő esetében a közös vagyon gyarapításának szándéka nem nyert bizonyítást. A felperes által csatolt okiratok, így az árverési jegyzőkönyvek, gépjármű adásvételi szerződések is csupán az események megtörténtét igazolják, azt nem, hogy a jogügyletek fedezetül a felek közös megtakarítása szolgált. A pénzkazetta, amelyben a felperes állítása szerint a közös bevételeiket tartották, mindaddig csupán egy tárgy és nem tárgyi bizonyítási eszköz, amíg objektív bizonyíték nem támasztja alá, hogy abban a közös megtakarításokat őrizték, ilyen bizonyíték pedig a perben nem merült fel. Emiatt nem sértett jogszabályt az elsőfokú bíróság, amikor a kazettát a tárgyaláson nem szemlélte meg.

[38] A fentiek alapján a perben a felperes kötelezettsége a saját tényállításainak bizonyítása volt, aminek kiváltására nem alkalmas az alperesi nyilatkozatok megcáfolása, nem ezen a módon kellett alátámasztania az élettársi kapcsolat konjunktív feltételeinek fennálltát. Emiatt szükségtelen volt megismételnie fellebbezésében (30 - 37. oldal 1 - 46. pont) az általa az elsőfokú eljárásban az alperesi védekezéssel kapcsolatban tételesen előadott, az elsőfokú bíróság által értékelt, illetve a jogalap eldöntése szempontjából irreleváns nyilatkozatait.

[39] Összegezve: a felek tevékenységei, együttműködésük tartalma, vagyoni eszközeik forrása, gazdálkodásuk módja és a vagyonukkal való rendelkezés alapján nem vonható le megalapozott következtetés a közös tulajdonszerzésre, közös gazdálkodásra irányuló - legalább hallgatólagos - megállapodásuk létrejöttére. Olyan vagyonszaporulatuk sem keletkezett, amely az élettársi közös gazdálkodás eredményeként állt elő, s amelyre a felperes a tulajdonjogának megállapítását alappal kérhetné.

[40] Itt tér ki az ítéltábla arra a jelentős körülményre, hogy a felperes az élettársi kapcsolat megszűnésének általa állított időpontjához képest 24 évvel később kívánta a vagyoni jogi igényét érvényesíteni, amelyre nem szolgált elfogadható magyarázattal. Az az érvelése, hogy az alperessel szemben folyamatban volt peres és egyéb eljárások, valamint az emiatti félelmei hátráltatták igénye érvényesítésében, a több, mint két évtizedes perindítási inaktivitását nem indokolja. Az időmúlás ugyanakkor azzal a következménnyel is jár, hogy az általa állított tények perbeli bizonyítása elnehezül. A saját igényérvényesítési késlekedéséből eredő hátrányos következményeket pedig viselni köteles.

[41] A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság mindenben helyes ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[42] A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 83. § (2) bekezdése alapján köteles az alperes másodfokú eljárási költségének viselésére, amelynek összegét az ítéltábla a 32/2033. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése és 4/A. §-a alkalmazásával állapította meg.

[43] A felperes az eljárás során költségfeljegyzési jog kedvezményében részesült, így fellebbezése sikertelenségére figyelemmel a Pp. 83. § (1) bekezdése és 101. § (1) bekezdése értelmében meg kell fizetnie a feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket, amelynek mértékét az ítéltábla az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. tv. 46. § (1) bekezdés alapján határozta meg.

[44] A fellebbezési jogról szóló tájékoztatás a Pp. 365. § (2) bekezdésén alapul.

Szeged, 2022. november 9.

Dr. Kiss Gabriella sk.
a tanács elnöke

Dr. Lengyel Nóra sk.
előadó bíró

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
táblabíró